

Sto godina univerzitetskog časopisa *Pregled*

Riječ uredništva

Namjera je uredništva da ovim primjerkom časopisa *Pregled* znanstvenoj i široj društvenoj javnosti predstavi sto godina postojanja časopisa koji s prekidima izlazi od 1910. godine. Ovaj jubilej je posebno važan za našu društvenu i znanstvenu situaciju zbog činjenice da se odgovornim i istrajnim radom na polju znanosti, odnosno kulture u punom smislu, mogu ostvariti značajni rezultati i dati primjer kako se u sto godina može sakupiti izuzetna građa. Preko 500 svezaka *Pregleda* u periodu od 1910. do 2010. svjedoči o bogatoj riznici informacija, obavijesti, izvještaja, prikaza, osvrtu, analiza, studija – radova koji svjedoče o kulturnoj i znanstvenoj povijesti bosanskohercegovačkog društva tokom 20. stoljeća. Dosadašnje redakcije *Pregleda*, posebno one poslije 1946. godine, posvećivale su posebnu pažnju održavanju razine radova koji se objavljuju, tako da se čitanjem i analizom brojnih tekstova može steći jasan uvid u pažljiv odnos prema znanstvenom i stručnom dignitetu sadržaja časopisa.

Pregled je dosada prošao kroz četiri perioda, serije ili faze izlaženja. Prva faza njegovog izlaženja je ona pionirska odnosno utemeljiteljska – u periodu od februara 1910. do kraja 1913. godine, kada je časopis pustio svoje korijene u Sarajevu. No, došao je Prvi svjetski rat i teške godine – časopis se ugasio. Druga faza izlaženja časopisa započela je u januaru 1927. i trajala je do marta 1941. godine. Opet je, nažalost, veliki svjetski rat zaustavio njegov rad. U poratnoj Bosni i Hercegovini časopis je počeo izlaziti u maju 1946. godine, da bi se u septembru 1949. zaustavio. Ponovo je nastupio period mirovanja i neizlaženja. No, u januaru 1953. godine, zahvaljujući entuzijazmu i odvažnosti nekolicine ljudi, „*Pregled* se ponovo pojavljuje“ – tako je glasio naslov uvodnika redakcije. Godine izlaženja koje su uslijedile predstavljaju najsvjetlije stranice *Pregleda* i pokazuju njegovu važnost za kulturnu, političku i društvenu strukturu Bosne i Hercegovine. Treća faza izlaženja, dakle od januara 1953. do 1991. (dvobroj 6-7), doista je sadržajno najbogatija. To se može provjeriti uvidom u sveske iz tog perioda. Četvrta serija ili faza izlaženja *Pregleda* je ona od 2003. godine, kada je ponovo Univerzitet u Sarajevu preuzeo odgovornost na sebe i pokrenuo rad časopisa. Od 2009. godine *Pregled* je indeksiran u međunarodnim bazama podataka EBSCO Publishing i INDEX

COPERNICUS. Također od 2009. godine časopis ima on-line izdanje i svoju web stranicu www.pregled.unsa.ba.

Redakcija *Pregleda* iz 1978. godine objavila je u broju 12, godište LXIX, vrlo kvalitetnu *Bibliografiju (1910-1978)*, čiji je priređivač bio Seid Prašo. Možemo biti ponosni na sve ono što je gospodin Prašo prikazao, polazeći od godišta, broja časopisa, imena saradnika ili autora tekstova, naslova tekstova, stranica na kojima se nalaze tekstovi i godina izdanja. Vjerujemo da će i digitalizacija ovoga časopisa biti okončana te da ćemo u digitalnoj formi moći raditi detaljne analitičko-istraživačke radove u budućnosti. To će, prije svega, koristiti mnogim studentima i istraživačima društveno-znanstvene misli i kulturno-političkih tokova u našem bosanskohercegovačkom društvu u 20. stoljeću. Nadamo se također da ćemo 2013. uspjeti prirediti bibliografiju za period 2003-2013. te time obilježiti četvrtu fazu djelovanja i deset godina od obnovljenog izlaženja u 21. stoljeću.

Ovaj primjerak *Pregleda* mogao bi poslužiti kao podsticaj jednoj kvalitetnoj monografskoj obradi časopisa, koju do sada nismo imali. To naravno ne znači da se nije pokušavalo dijelom prikazati sadržaj časopisa. Tako su naprimjer već prije o *Pregledu* pisali Slavko Šimić (*Uloga „Pregleda“ u kulturnom životu Sarajeva*, Bibliotekarstvo, br. 2, 1960), Mitar Papić (*Šezdeset godina časopisa „Pregled“*, Prilozi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Sarajevu, br. 6, 1970), Risto Besarović (*Kultura i umjetnost u BiH pod austrougarskom upravom*, Sarajevo, 1968), Franc Cengle (*Marksizam i antifašizam u BiH 1935-1941*, Sarajevo, 1972) i drugi. Nadamo se da će u dogledno vrijeme časopis *Pregled* dobiti zasluženu monografiju na znanstvenoj razini oblikovanu i priređenu za kulturnu javnost.

A Hundred Years of the University Periodical *Pregled*

A Word from the Editorial Board

This edition aims to present to the scientific and broader public the 100 years of periodical *Pregled*, which first entered print in 1910 and has since been published with periodic interruptions. This anniversary carries special significance for our social and scientific situation because of the fact that responsible and committed work in the field of science, i.e. culture in the broader sense, can produce important results and provide an example of how remarkable material can be compiled in a hundred years. More than 500 volumes of *Pregled* published in the period from 1910 to 2010 stand as a rich source of information, announcements, reviews, analyses and studies – all bearing witness to cultural and scientific history of the 20th century Bosnia and Herzegovina. Editorial boards to date, especially those after 1946, placed special focus on maintaining the quality of works published, thus by reading and analyzing numerous texts, one can gain a clear insight into the scientific and expert dignity of the journal's content.

Pregled has gone through four publishing periods, series or phases. The first was the pioneer or the founding phase, lasting from February 1910 until the end of 1913, when the periodical took root in Sarajevo. However, World War I and the difficult years ensued, so the journal ceased to exist. The second phase started in January 1927 and lasted until March 1941. Sadly, another world war prevented the publishing. In the postwar Bosnia and Herzegovina the journal reentered print in May 1946 only for it to be stopped again in September 1949. It once more experiences a period of stagnation and idleness. However, in January 1953, owing to the enthusiasm and courage of several people “*Pregled* appears again” – and this was the title of the Editorial Board's lead article. Years of publishing that followed represent the golden age of *Pregled* and show how important the journal was for cultural, political and social structure of Bosnia and Herzegovina. This third phase of publishing, from January 1953 till 1991 (when the double issue 6 – 7 was published) was the most prolific in terms of content, which can be seen simply by looking into the editions from that period. The fourth series or phase of *Pregled*

started in 2003 when the Sarajevo University took the responsibility of reissuing the periodical. In 2009, *Pregled* was indexed at the international databases EBSCO Publishing and INDEX COPERNICUS. In that same year *Pregled* became available online as well, at www.pregled.unsa.ba.

The 1978 editorial board of *Pregled* published in the issue 12, year LXIX, the exceptional *Bibliography (1910 – 1978)* edited by Seid Prašo. We can be proud of everything Mr. Prašo presented, starting from the year and issue of the journal, names of associates and authors, titles, pages and years of publishing. We are confident that the digitalization of this periodical will also be completed and that we will be able to carry out detailed analytical and research work in the future. This will primarily benefit students and researchers of the social and scientific thought and cultural and political currents in the 20th century Bosnia and Herzegovina. We also hope to be able to prepare a bibliography in 2013, for the period from 2003 to 2013. That will mark the fourth phase of *Pregled* and ten years of the renewed publishing of the journal in the 21st century.

This issue of *Pregled* could serve as an initiative to create a valuable monograph of the journal. That, of course, does not mean that there have not been attempts of showing the journal's content. For example, Slavko Šimić (*The Role of "Pregled" in the Cultural Life of Sarajevo*, Bibliotekarstvo, No. 2, 1960), Mitar Papić (*Sixty Years of the Journal "Pregled"* Prilozi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Sarajevu, No. 6, 1970), Risto Besarović (*Culture and Art in BiH under Austro-Hungarian Rule*, Sarajevo, 1968), Franc Cengle (*Marxism and Antifascism in BiH 1935 – 1941*, Sarajevo, 1972) have already written about *Pregled*, as well as many others. We hope that the journal *Pregled* will soon get a scientifically prepared monograph it deserves, one which will be designed and edited for the cultural public.